

Rättsavdelningen
Åsa Malmros
asa.malmros@socialstyrelsen.se

Justitiedepartementet
Ju.remissvar@regeringskansliet.se

Socialstyrelsens yttrande över betänkandet Utvisning på grund av brott – ett skärpt regelverk (SOU 2021:61)

Ert dnr: Ju2021/02575

Sammanfattning

Socialstyrelsen har avgränsat yttrandet till frågor som berör myndighetens verksamhetsområde.

Socialstyrelsen välkomnar ambitionen att stärka skyddet mot utvisning för offer för såväl människohandel och människoexploatering som hedersrelaterad brottslighet.

Socialstyrelsen tillstyrker förslaget att även socialnämnden får ansöka om uppehållstillstånd för betänketid om det finns anledning att anta att en utlänning har utsatts för människohandel eller människoexploatering (9.6). Socialstyrelsen tillstyrker även förslaget att införa en regel till skydd mot återkallelse av uppehållstillstånd när förhållandet har upphört på grund av allvarliga kränkningar (10.4.3). Vi anser att utredningen inte i tillräcklig mån utrett frågan om nuvarande undantagsregler vid brutna anknytningar ger ett tillräckligt skydd mot utvisning för den som drabbas av hedersrelaterad brottslighet (10.4.2).

Närmare om förslagen

9 Betänketid för offer för människohandel

9.6 Våra överväganden och förslag

Socialstyrelsen tillstyrker förslaget att även socialnämnden får ansöka om uppehållstillstånd för betänketid om det finns anledning att anta att en utlänning har utsatts för människohandel eller människoexploatering, och hen vill ha betänketid för att återhämta sig och ta ställning till om hen vill samarbeta med de brottsutredande myndigheterna.

Som framgår av betänkandet är möjligheten till uppehållstillstånd för betänketid idag begränsad till situationer när offret för människohandel har kontakt med brottsutredande myndigheter. Genom att även socialnämnden får möjlighet att

ansöka om uppehållstillstånd menar Socialstyrelsen att offer för människohandel kan identifieras tillika få stöd, hjälp och skydd, i enligt med rådets direktiv 2004/81/EG av den 29 april 2004 om uppehållstillstånd till tredjelandsmedborgare som har fallit offer för människohandel eller som har fått hjälp till olaglig invandring och vilka samarbetar med de behöriga myndigheterna och Europarådets konvention om bekämpande av människohandel Warszawa den 16 maj 2005, i ett tidigare skede och oberoende av samarbete med brottsutredande myndigheter.

10 Skyddet mot utvisning för den som drabbas av hedersrelaterad brottslighet

10.4.2 Undantagsreglerna vid brutna anknytningar ger ett tillräckligt skydd mot utvisning för den som drabbas av hedersrelaterad brottslighet

Utredningen har stannat vid att de nuvarande undantagsreglerna vid brutna anknytningar ger ett tillräckligt skydd mot utvisning för den som drabbas av hedersrelaterad brottslighet.

Socialstyrelsen välkomnar ambitionen att stärka skyddet mot utvisning även för offer för hedersrelaterad brottslighet. Socialstyrelsen anser dock att frågan inte är tillräckligt utredd i betänkandet och att utredningen inte i tillräcklig grad har tagit hänsyn till den kontext som präglar hedersrelaterad brottslighet. Socialstyrelsen ser därför en risk att offer för hedersrelaterad brottslighet inte får ett tillräckligt skydd mot utvisning när våldet eller kränkningen i sig framstår som lindrig, men likväl är allvarlig om den ses i sitt sammanhang.

10.4.3 Det bör införas en regel till skydd mot återkallelse av uppehållstillstånd när förhållandet har upphört på grund av allvarliga kränkningar.

Socialstyrelsen tillstyrker att det införs en uttrycklig reglering att det vid bedömningen av om ett uppehållstillstånd bör återkallas särskilt ska beaktas om det förekommit våld eller andra allvarliga kränkningar i förhållandet.

Beslut i detta ärende har fattats av tf avdelningschefen Pär Ödman. I den slutliga handläggningen har enhetschefen Mariana Näslund Blixt deltagit. Juristen Åsa Malmros har varit föredragande.

För Socialstyrelsen

Pär Ödman